

assignatura: DINÀMIQUES SOCIOECONÒMIQUES I CULTURALS DEL TERRITORI

codi: 28176

professores: Rosa Ascon (despatx B9-066 / ☎ 935811759 / ✉ rosa.ascon@uab.es)

Francesc Muñoz (despatx B9-076 / ☎ 935813429 / ✉ ilgea@blues.uab.es)

cicle: Segon

Quadrimestre: Primer

crèdits: 6

tipus: Optativa

Horari de classe: Gr 1 DI-Dc 16:30-18:00 h

TI 1 Dv 15:30-16:30 h

Atenció alumnes: per determinar

Dates d'examen: 30.01.04 / 18.00 h. (1ª conv.) - 01.07.04 / 18.00 h. (2ª conv.)

OBJECTIUS

ESCENARIS URBANS DE LA CIUTAT POSTINDUSTRIAL

El curs planteja, en una visió conjunta, l'anàlisi de les dinàmiques urbanes a les àrees desenvolupades i a les subdesenvolupades integrades amb les primeres dins l'anomenada "economia global". La mundialització dels fluxos econòmics i els nous sistemes d'informació, comunicació i telecomunicació estan produint una sèrie d'alteracions i canvis d'escala pel que fa a la configuració de la "xarxa urbana planetària" que es tradueixen, alhora, en importants canvis de la morfologia espacial i l'estructura social de les grans ciutats. Així, fenòmens de sobrecentralitat urbana conviuen amb dinàmiques de difusió territorial del fet urbà.

El curs proposa una explicació d'aquests processos, aparentment contradictoris, des dels mecanismes de producció de ciutat en el marc de la societat urbana postindustrial. Uns mecanismes il·lustrats a partir de la posada en comú de diferents processos d'urbanització en ciutats molt diferents però integrades, de maneres diferents, dins el "sistema mundial de ciutats".

TEMARI

1. Introducció general. Reestructuració econòmica i canvi tecnològic a la ciutat post-industrial
 - 1.1 El "planeta ciutat". Tecnologia, telecomunicacions i processos urbans al segle XXI.
 - 1.2 La "societat informacional": flexibilització de la producció i segmentació dels mercats de treball.
 - 1.3 La "tecno-ciutat" i la "ciutat global": la gestió del sistema econòmic mundial i la "xarxa urbana planetària".
 - 1.4 La reformulació de la centralitat urbana i territorial en un món globalitzat. Les noves jerarquies urbanes. Centralització i difusió de les activitats productives i els atributs urbans.
2. L'especificitat de la xarxa urbana i de la ciutat europees. Diversitat i uniformitat, permanència i canvi a l'espai urbà europeu
 - 2.1 Un cas concret de "ciutat global": Londres.
 - 2.2 Londres, l'antiga capital d'un imperi. Les funcions urbanes actuals.
 - 2.3 La morfologia urbana de Londres: permanències i canvis.
 - 2.4 La planificació de la ciutat postindustrial: administració i planejament a la metròpoli londinenca.
3. Difusió urbana i metropolització. Nous models d'urbanització a un territori fortament integrat: els diferents escenaris de la "ciutat difusa"
 - 3.1 L'estancament demogràfic, la deslocalització de la indústria i la hiperindustrialització, la difusió de la població, la residència i els serveis, l'exacerbació de la mobilitat i el nou paper dels fluxos no obligats.

- 3.2 Densitat versus mobilitat. Nous atributs urbans, noves definicions de ciutat: el cas específic del Vèneto italià (el triangle Venezia-Padova-Treviso).
 - 3.3 Comparació amb altres processos de difusió urbana consolidats a Europa (La Randstad holandesa, el centre-sud anglès i la Conca del Ruhr).
 - 3.4 Les mal anomenades "ciutats difuses": difusió i jerarquia urbana a regions metropolitanes amb graus importants de polarització (Atenes, el nord industrial italià -Milà, Turí-, Madrid, Barcelona).
 - 3.5 Desindustrialització i declivi urbà: escenaris de crisi i nova reindustrialització selectiva. El binomi "hipercentralita-difusió": els "down-towns" i les "edge cities" (Detroit, Xicagó i Nova York).
 - 3.6 Hiperindustrialització i desenvolupament urbà: "illes urbanes" de nova tecnologia (la costa Oest nordamericana, Los Angeles, San Francisco i el model de "Silicon Valley").
4. Les ciutats "nodals" del món no desenvolupat: especialització territorial i transformació urbana a les ciutats "globalitzades"
 - 4.1 De la "ciutat dual" a la "ciutat esquarterada". Processos d'especialització funcional i d'integració urbana selectiva a les xarxes econòmiques mundialitzades.
 - 4.2 Localització estratègica, alta tecnologia i funcions nodals en el marc de "l'economia de l'archipèlag": Singapur, port hiper-tecnificat, l'eix Buenos Aires-Rosario i el Mercosur.
 - 4.3 Les metropolis "esquarterades" del món no desenvolupat: una escala diferent dels problemes, emergència de nous i reformulació dels ja existents. Crisi ecològica, feblesa dels marcs normatius de la planificació, desestructuració social (Mèxic, Bogotà, Caracas, Singapur).

BIBLIOGRAFIA GENERAL BÀSICA

- ARCHIVIO DI STUDI URBANI E REGIONALI, (1998), n.º 62, Milano, Franco Angeli, monogràfic dedicat a Catalunya
- ALFOZ, (1992) n.º 90, monogràfic sobre La Ciudad Global
- BELIL, Mireia, BORJA, Jordi, et al. (1988); Cities of the world. Urban Survey., Barcelona, Institut d'Estudis Metropolitans, United Nation Population Foundation
- BORJA, Jordi et al. (eds.) (1989); Las grandes ciudades en la década de los noventa, Madrid, Sistema
- BORJA, Jordi i CASTELLS, Manuel (1997), Local y global, Madrid, Taurus
- CASTELLS, Manuel i HALL, Peter (1994); Las tecnópolis del mundo, Madrid, Alianza Editorial
- CASTELLS, Manuel (1995), La ciudad Informacional. Tecnologías de la información, reestructuración económica y el proceso urbano-regional, Madrid, Alianza Editorial. Primera edició en anglès de l'any 1989
- ____ (1997) La era de la información. Economía, sociedad y cultura, Madrid, Alianza Editorial. 3 volums. primera edició en anglès del 1996
- DOCUMENTS D'ANÀLISI GEOGRÀFICA, (1998) n.º 33, Universitat Autònoma de Barcelona, Universitat de Girona. Monogràfic sobre La ciutat difusa.
- HARVEY, David (1998), "Perspectives urbanes per al segle XXI" a La ciutat, visions, anàlisi i reptes, d' Humanitats, d'H n.º 5, Ajuntament i Universitat de Girona, pp. 113-130
- INDOVINA, Francesco (1990 a); "La città possibile", a F. Indovina (ed.) La città fine millennio, Milano, Franco Angeli, pp. 11-74
- (1990 b), La città difusa, Venècia: Istituto Universitario di Architettura e Urbanismo di Venezia, dipartimento di Analisi Economica e Sociale del territorio (DAEST), Laboratorio di Strategie Territoriale (STRATEMA)
- (1998), "Algunes consideracions sobre la 'ciutat difusa'", a Documents d'Anàlisi Geogràfica n.º 33, Universitat Autònoma de Barcelona, Universitat de Girona pp. 21-32,
- KASARDA, John, PARNELL, Allan (eds.) (1993); Third world cities: Problems, Policies and Prospects, Sage Publications, London
- MARTINOTTI, Guido (1993); Metropoli. La nuova morfologia sociale della città, Bolgna, Mulino
- MONCLÚS, Fco. Javier (ed) (1998), La ciudad dispersa, Barcelona, Centre de Cultura Contemporània
- POTTER, Robert B. i LLOYD-EVANS, Sally, (1998), The City in the Developing World, Longman
- RONCAYOLO, M. et al. (1993) Métropoles hier et aujourd'hui.
Métropoles en déséquilibre, Editions Economica, Paris
- SASSEN, Saskia (1991 a); "Grandes ciudades: transformaciones económicas y polarización social" a RODRIGUEZ J., CASTELLS, M. et al. (eds), Las grandes ciudades: debates y propuestas, Madrid, Colegio de Economistas

----- (1991b); The Global City. New York, London, Tokio, Princeton, N.J., Princeton University Press. Traducció italiana de Utet, 1997
----- (1992), "La ciudad global", a Alfoz, nùm. 90
----- (1994), Cities in a World Economy, USA-London-New Dehli, Pine Forge Press, A Sage Publications Company. Traducció italiana, Il Mulino, 1997
SANTOS, Milton (1975); L' espace partagé, Paris, Genin
VELTZ, P. (1999), Mundialización, ciudades y territorios, Barcelona, Ariel Primera edició francesa del 1996

BIBLIOGRAFIA RECOMANADA OPCIONAL

DICKEN, Peter (1998) Global shift. Transforming the world economy. Paul Chapman Publishing Ltd (3er edition).
DOWNEY, John; McGUIGAN, Jim (1999) Technocities. SAGE.
HANNIGAN, John (1998) Fantasy city. Pleasure and profit in the postmodern metropolis. Routledge. (15£).
LYON, David (1994) The electronic eye. The risc of surveillance society. Polity Press.
MORLEY, David; ROBINS, Kevin (1995) Spaces of identity. Global media, electronic landscapes and cultural boundaries. Routledge. (14£).
PAGE, Stephen (1995) Urban tourism. Routledge. (16 £).
ROBINS, Kevin; WEBSTER, Frank (1999) Times of technoculture. From the innovation society to the virtual life. Routledge.
ROGERS, Mary F. (1999) Barbie culture. SAGE. (13£).
ROGERS, Richard (1999) Technological landscapes. Royal Colledge of Arts. London. (9£).
SANDERCOCK, Leonie (1998) Towards Cosmopolis. John Wiley & Sons. (16£).
SMART, Barry (1999) Resisting Macdonalization. SAGE. (16£).

AVALUACIÓ DEL CURS

Per superar el curs caldrà la realització d'un treball.